

NÔRRGÅRDS PÅ DEGERKÖLS FÄBODVALL

Antikvarisk medverkan i samband med renovering av vallstugans timmerstomme, fönster och dörr, uppsättning av ny panel samt omläggning av källarsvalens spåntak

Nôrrgårds
Degerköls fäbodvall
Svedja 7:10
Färila socken
Ljusdals kommun
Gävleborgs län

Daniel Olsson

Slutrapport
Avser tillstånd enligt KML
Länsstyrelsens dnr: 7536-2017
Länsmuseets dnr: 598/311
Beställare: Erik Nilsson

NÔRRGÅRDS PÅ DEGERKÖLS FÄBODVALL

Antikvarisk medverkan i samband med renovering av vallstugans timmerstomme, fönster och dörr, uppsättning av ny panel samt omläggning av källarsvalens spåntak

Nôrrgårds
Degerköls fäbodvall
Svedja 7:10
Färila socken
Ljusdals kommun
Gävleborgs län

Rapport 2021:15
Daniel Olsson

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Rapporterna finns i PDF-format på www.lansmuseetgavleborg.se.

Rapporter, böcker och mycket annat kan Du köpa/beställa i länsmuseets butik butiken@xlm.se eller 026-65 56 35.

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg
Södra Strandgatan 20, 802 50 Gävle
www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2021

Omslagsbild: Nörrgårds vallstuga från sydväst vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Staten har rätt att sprida dokumentationsmaterialet och rapporten enligt CC BY-licens. Lantmäteriverkets kartor omfattas ej av denna licens.

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande MS2010/01366.

ISSN 0281-3181

Print: Länsmuseet Gävleborg

INNEHÅLL

Innehåll.....	3
Tekniska och administrativa uppgifter	4
Sammanfattning	4
Antikvarisk slutbedömning	4
Lagskydd, kulturhistorisk status.....	6
Historik och beskrivning	6
Orsaker till åtgärder.....	9
Grund.....	9
Timmer.....	10
Fönster och dörr	10
Spåntak och hängränna.....	10
Utförda åtgärder	11
Grund.....	11
Timmer.....	12
Sida A – fasad mot sydöst.....	12
Sida B – fasad mot sydväst	12
Sida C – fasad mot nordväst	15
Sida D – fasad mot nordöst.....	16
Mellanvägg E.....	17
Golvkonstruktion	17
Ny träpanel	17
Fönster och dörr	17
Spåntak och hängränna.....	18
Avvikelser från beslut	18
Övriga antikvariska iakttagelser	19
Återstående väsentliga skador	19
Övrigt	19
Källor.....	21
Tryckta källor	21
Arkiv	21
Informanter.....	21

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr: 7536-2017

Beslutsdatum: 2018-04-03

Länsmuseets dnr: 598/311

Fastighet: Svedja 7:10

Socken: Färila

Kommun: Ljusdal

Fastighetsägare/byggherre: Erik Nilsson

Projekttid/tidpunkt: September–november 2018

Antikvarisk medverkan: Länsmuseum Gävleborg

Byggnadsantikvarie: Daniel Olsson

Besiktningstillfällen: 2018-09-25 Antikvarisk medverkan 1

2018-10-26 Antikvarisk medverkan 2

2018-11-23 Slutbesiktning

Entreprenör: Gamla Trähus i Färila AB, Härjedalsvägen 86, 820 41 Färila

Kontaktperson: Daniel Åkerman

Materialleverantörer: Timmer Orsa besparingsskog, Orsa

Granpanel Staffan Olsson, Stocksbo, Färila

Takspån Per Olsson, Edsbyn

Dokumentationshandlingar förvaras i Länsmuseum Gävleborgs arkiv.

SAMMANFATTNING

Under hösten 2018 har Nörrgårds vallstuga på Degerkölsvallen i Färila socken genomgått en omfattande renovering som delvis har bekostats med byggnadsvårdsbidrag. Arbetet har utförts av Gamla Trähus i Färila AB. Länsmuseum Gävleborg har deltagit i arbetet som antikvariskt medverkande genom byggnadsantikvarie Daniel Olsson, som har besökt vallen vid tre tillfällen i samband med renoveringen. Den aktuella vallstugan är en timrad byggnad i en våning med sadeltak med täckning av pannplåt. Under byggnadens nordöstra del finns en jordkällare som nås via en timrad svale med spåntak. Innan renoveringen inleddes hade byggnaden omfattande skador på grunden, timmerstommen, fönster, dörr samt källarsvalens tak.

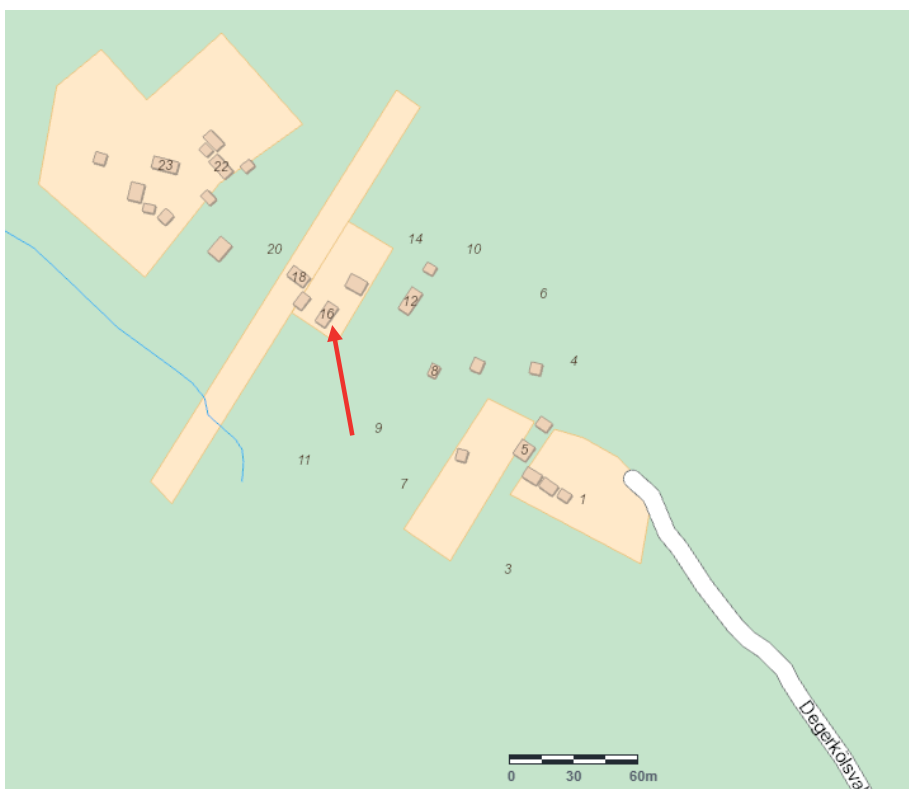
Gamla trähus har lyft byggnaden och källarsvalen, justerat och kompletterat hörnstenar samt övriga rader av sten, ersatt rötskadat timmer med friskt virke, dragit ihop stommen samt försett den med vertikala följare, renoverat och lagat fönsterkarmar och fönsterbågar, nytillverkat dörr- och fönsterfoder och ersatt en skadad hänggränna. På den sydöstra gaveln har en kilsågad träpanel satts upp för att skydda den skadade timmerväggen. På grund av mer arbete än beräknat med att dra ihop timmerstommen återstod vid slutbesiktningen ännu några delar att slutföra. Följande utfördes därför efter slutbesiktningen: Källarsvalen försågs med spåntak med tillhörande vattbrädor,nockbrädor och vindskivor. Fyra knutlådor av panelbrädor sattes upp och lagning av en knut utfördes på vallstugans baksida. Länsmuseum har fått ta del av foton på de delar som återstod vid slutbesiktningen. Gamla Trähus har utfört arbetet på ett självständigt sätt med traditionella material och metoder och länsmuseum har godkänt arbetet helt utan anmärkningar.

ANTIKVARISK SLUTBEDÖMNING

Efter slutbesiktningen upprättade länsmuseum ett antikvariskt slutintyg 2018-11-23 och kunde konstatera att de då utförda delarna var utförda på ett hantverksmässigt sätt och med traditionella material och metoder. De delar som ännu återstod vid slutbesiktningen har därefter färdigställts på motsvarande sätt. Arbetet kunde således godkännas helt utan anmärkningar.

Figur 1. Utdrag ur Cx-kartan med Degerkölsvallen markerad med en röd pil.

Figur 2. Utdrag ur Cx-kartan över Degerkölsvallen med Nörrgårds vallstuga markerad med en röd pil.

LAGSKYDD, KULTURHISTORISK STATUS

Degerköls fäbodvall är skyddad som byggnadsminne enligt Kulturmiljölagens tredje kapitel.

Figur 3. Bebyggelsen på den mittre delen av Degerköls fäbodvall från söder. Nörrgårds vallstuga ligger längst till vänster i bild. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-10-26.

HISTORIK OCH BESKRIVNING

Degerkö, som ligger cirka fyra mil nordväst om Färila tätort, är en av Gävleborgs läns största och samtidigt bäst bevarade fäbodvallar. Fäbodvallen är både av riksintresse för Kulturmiljövården (område K321) och byggnadsminnesförklarad. Fäbodvallen är långsträckt till formen och ligger på en höjd med vidsträckt utblickar åt alla väderstreck. På vallen finns sju vallstugor och drygt 20 tillhörande ekonomibyggnader, varav de flesta är uppförda på 1700- och 1800-talet. De flesta byggnaderna är timrade och många har fortfarande spåntak. Då bilar inte kan köras ända fram till vallen har den behållit mycket av sin ursprungliga karaktär och bebyggelsen är som helhet mycket välbevarad. Genom en stor renoveringsinsats i början av 1990-talet och återuppförande av hägnader kring vallen är denna ålderdomliga karaktär än mer påtaglig. Degerkösvallen brukades traditionellt med djurhållning fram till 1952, men djurhållning för bete samt slätter har därefter även förekommit i senare tid på vallen.

Mitt på vallen ligger Nörrgårds vallstuga vilken tidigare har hört samman med hemgården med samma namn i Håvra by. Vallstugan är en rektangulär timrad byggnad med ingång på den sydöstra fasaden. Byggnaden har parstugeplan och består av en stor stuga med murad öppen spis och väggfast säng, en liten farstu, ett liten mellankammare som inrymmer en järnspis samt sovplatser och dessutom en bod. Boden har små igensatta gluggar istället för fönster. Under stugans nordöstra del finns en jordkällare som nås via en utskjutande timrad svale med dörr mot nordöst.

Figur 4. Vallstugan med källarsvalen mot nordöst. Foto från öster innan renoveringen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseum Gävleborg 2018-09-25.

Byggnaden har sadeltak av pannplåt utom svalen som har taktäckning av takspån. Spånen som låg på källarsvalen fram till renoveringen var maskinhyvlade takspån av gran som lades på 1994. Skorstenen är murad av synligt tegel utan profileringar.

Figur 5. Vallstugan från väster innan renoveringen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseum Gävleborg 2018-09-25.

Till Nôrrgårds hör även ett timrat fäx, det vill säga en ladugård, placerad lite längre ned i sluttningen, nordöst om vallstugan. Fäxet är sammanbyggt med ett utedass mot nordöst.

*Figur 6. Den stora stugan i vallstugan från öster med den öppna spisen till höger i bild.
Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.*

*Figur 7. Köket i den lilla mellankammaren med järnspis och sovplatser. Foto från sydöst.
Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.*

ORSAKER TILL ÅTGÄRDER

Då fastighetsägaren sett att vallstugan hade en rad åtgärdsbehov kontaktade han timmerman Daniel Åkerman, Gamla Trähus i Färila AB, som upprättade ett åtgärdsförslag. Med detta som grund sökte och tilldelades fastighetsägaren byggnadsvårdsbidrag från länsstyrelsen för de föreslagna åtgärderna. Innan renoveringen hade vallstugan följande skador:

Grund

Innan renoveringen hade byggnaden sjunkit och marknivån var på ett antal ställen så hög att jord låg emot timmerstommen. Även vid källarsvalen var marknivån hög och timret låg emot syllstockarna.

Figur 8. Detalj av syllstock skadad av insektsangrepp samt hög marknivå vid den sydvästra fasaden (vägg B). Foto från söder. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.

Figur 9. Detalj av instabil timmervägg vid knut mot norr (knut C/D). Foto från nordväst. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.

Figur10. Detalj av horisontella skador i vallstugans nordöstra timmervägg. Foto från norr. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.

Timmer

Det fanns skador i timmerstommen på samtliga fasader. På vissa ställen berodde skadorna på att timret legat emot marken, men relativt omfattande skador fanns även högre upp i timmerkonstruktionen, bland annat på fasaden mot sydöst respektive nordöst. På några ställen rörde det sig om tidigare timmerlagningar vilka gjort stommen instabil. På fasaden mot sydväst fanns ett stort antal små hål i de två stockarna närmast marken vilket tydde på insektsangrepp. På den nordöstra fasaden hade relativt många stockar horisontellt utbredda rötskador. Då byggnaden hade sjunkit hade dessutom timmerstommen satt sig på flera ställen, inte minst fasaden mot nordöst, där delar av timmerväggen även hade kalvat ut ett stycke. Rötskador fanns även i syllstockarna som ingår i husets mellanväggar.

Fönster och dörr

Byggnadens tre fönster var alla i behov av åtgärder. Rötskador fanns såväl i fönsterkarmar som fönsterbågarna. Dessutom var även fönsterfodren samt dörrfodret kring ytterdörren rötskadade.

Figur 11. Vallstugan från norr med den rötskadade nordöstra väggen och källarsvalen med spåntak i dåligt skick. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-25.

Spåntak och hängränna

Vallstugans plåttak var i gott skick, men spåntaket på källarsvalen hade rötskador och enstaka spån hade börjat lossna. Även källarsvalens vattbrädor och vindskivor var rötskadade. Vid farstubron, ovanför ytterdörren, fanns en cirka två meter lång hängränna av trä som var rötskadad.

Figur 12. Vallstugan från söder under pågående renovering. Byggnadens sydvästra del har lyfts och de skadade understa stockarna har plockats bort. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-10-26.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Renoveringsarbetet har utförts av Gamla Trähus i Färila AB under ledning av timmerman Daniel Åkerman. Byggnadens väggar har här nedan benämnts A-D med ingångssidan som vägg A och därefter i medurs riktning. Mellanväggarna kallas här E och F. Timmerstockarna har på motsvarande sätt numrerats nedan med den understa bärande stocken – syllstocken – som stock nummer 1. Finns det någon fyllnadsstock under denna har den benämnts som stock nummer 0.

Grund

För att komma åt att göra alla åtgärder måste först golvet i den stora stugan och farstun demonteras. Först togs väggfast möblemang och socklar tillfälligt bort innan golvplankorna och sedan de tre golvåsarna tillfälligt kunde plockas upp. Vallstugan har därefter lyfts, men lyftningen har delvis styrts av eldstadskomplexet. Byggnadens sydvästra del höjdes cirka 0,3 meter, medan mellanväggen intill eldstaden enbart kunde höjas marginellt. Källarsvalen har lyfts cirka 0,15 meter.

Grundstenar har justerats och vid behov kompletterats. Raden med fyllnadsstenar under vägg B har kompletterats med fler naturstenar så att denna del är komplett. När alla renoveringsåtgärder var slutförda lades golven i den stora stugan och farstun tillbaka.

På några ställen har även jord och grässvål närmast byggnaden tagits bort, bland annat vid källarsvalen, för att undvika att timmer ligger direkt emot marken.

Figur 13. Detalj av den stora stugans västra hörn efter demontering av golvkonstruktionen och under pågående lyftning av husets sydvästra del. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-10-26.

Timmer

Alla skadade stockar har bytts ut eller lagats i med friskt virke av hög kvalitet. De nya stockarna har genomgående samma dimensioner som de tidigare, vilka har använts som förlagor vid nyttillverkning. Tätning har utförts på traditionellt vis med husmossa eller stegmossa. Kring fönster- och dörrkarmar har drevning utförts med lin. Följande timmerstockar i stommen har således bytts ut eller åtgärdats:

Sida A – fasad mot sydöst

- A0 Fyllnadsstock, byttes ut i sin helhet mellan knut A/B och A/E, cirka 4,3 meter lång. Den ursprungliga stocken låg löst, men den nya är intimrad i konstruktionen för ökad stabilitet.
- A1 Syllstock, byttes ut till cirka 0,3 meters längd sydöst om dörren. Monterad med järn för ökad stabilitet.
- A2 Stock, byttes ut till cirka 0,3 meters längd sydöst om dörren.
- A3 Stock, byttes ut till cirka 3,0 meters längd, räknat från knut A/B.
- A4 Stock, byttes ut till cirka 3,3 meters längd, räknat från knut A/B.
- A5 Stock, byttes ut till cirka 1,6 meters längd, räknat från knut A/B.
- A6 Stock, byttes ut till cirka 1,6 meters längd, räknat från knut A/B.
- A9 Stock, ilagning till cirka 1,0 meters längd ovan fönster.

Sida B – fasad mot sydväst

- B1 Syllstock, byttes ut i sin helhet; cirka 5,0 meter lång.
- B2 Stock, byttes ut i sin helhet; cirka 5,0 meter lång.

Till höger om fönstret har en smal vertikal ilagning av timmer utförts.

Figur 14. Den sydvästra delen av den sydöstra fasaden efter timmerbyten och fönsterrenovering. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 15. Detalj av timmerbytet i den sydöstra väggen sedd från vallstugans stora stuga. Foto från norr. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 16. Fasaden mot sydväst efter timmerbyten och fönsterrenovering. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 17. Vallstugans stora stuga från öster efter avslutad renovering och återställning av golv. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 18. Vallstugans nordvästra fasad – sida C – efter avslutad renovering av timmervägg samt sänkning av mark. Foto från väster. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Sida C – fasad mot nordväst

- C1 Syllstock, byttes ut i sin helhet mellan knut B/C till C/F, cirka 8,5 meter lång.
- C2 Stock, iskarvad till 1,2 meters längd och kompletterad med ett järn.
- C2 Stock, ilagning mellan knut B/C och C/E, cirka 5,5 meter.
- C3 Stock, ilagning mellan knut B/C och C/E, cirka 5,5 meter.
- C4 Stock, ilagning mellan knut B/C och C/E, cirka 5,5 meter.
- Knut C/E Lagning av knutskalle, stock E3.

Figur 19. Vallstugans nordöstra vägg – sida D – sedd inifrån boden efter montering av två vertikala följare av trä. Foto från sydväst. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-11-23.

Sida D – fasad mot nordöst

Denna vägg har dragits ihop minst 5 centimeter och har invändigt i boden försetts med två vertikala följare med gångstänger och muttrar för att ge timmerväggen ökad stabilitet.

Figur 20. Vallstugan från norr med ny panel på fasaden mot nordöst. Källarsvalen hade då ännu inte försetts med ett nytt spåntak. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-11-23.

Mellanvägg E

E1 Syllstock, byttes ut i sin helhet, cirka 5,0 meter.

E2 Stock, ilagad till 0,4 meters längd intill knut E/C.

Golvkonstruktion

Då det visade sig att även en av golvåsarna i den stora stugan var rötskadad har en sådan nytillverkats med den tidigare som förlaga. Golvet har därefter återmonterats med tillhörande invändiga foder och lister. I mellankammaren har en ny täcklist satts in för att dölja en stor glipa vid golvet.

Ny träpanel

Då rötskadorna på den nordöstra fasaden var så utbredda hade Daniel Åkerman redan i åtgärdsförslaget föreslagit att denna sida borde förses med en panel. Timmerväggen har därför försetts med en enkel läkt och därefter klätts in med en stående kilsågad träpanel av gran med utanpåliggande smala lister. Panelen har sågats av Staffan Olsson från Stocksbo i Färila. Till uppsättningen har klippspik använts. Panelen har kompletterats med fyra nytillverkade knutlådor för att skydda knutarna ytterligare.

Fönster och dörr

Två av fönsterkarmarna har försetts med nya understycken med fasta droppnäsor, medan karmarnas sidostycken huvudsakligen har kunnat lagas i. Ett sidostycke byttes dock ut då det både hade en rötskada och en kvist. En av fönsterbågarna i den sydvästra fasaden har försetts med ett nytt sidostycke. Samtliga fönsterbågar har oljats in och glasrutorna har kittats om. Då fönsterfodren var för skadade för att kunna behållas har nya tillverkats till alla tre fönstren med de tidigare fodren som förlaga. De olika delarna har sammanfogats på traditionellt vis med tappar. Fönstret mot nordväst har försetts med en lös dropplist ovanpå den undre foderbrädan för att få till en droppnäsa för nederbörden.

Figur 21. Detalj av fönstret mot sydöst efter renovering. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 22. Detalj av dörrkarmen och dörrfodret samt hänggränsen efter avslutad renovering. Foto: Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-11-23.

Dörren har försetts med en ny dörrkarm, men överstycket från den tidigare karmen kunde återanvändas. Dörren har därefter försetts med ett nytt utvändigt dörrfoder som är ihopsatt med tappar samt en dropplist ovanför. Då det fanns en springa kring dörrkarmen invändigt i farstun har den även försetts med ett invändigt nytt dörrfoder, vilket den inte hade tidigare.

Spåntak och hängränna

Det skadade spåntaket, vindskivor samt vatt- ochnockbrädor på källarsvalen demonterades. Skadade delar av trovirket har bytts mot nytt virke av motsvarande utformning. Nya handspäntade takspån med samma dimensioner som de tidigare spånen har tillverkats av Per Olsson, "Lång-Pelle", i Edsbyn. Det nya spåntaket lades av Gamla Trähus. Taket har kompletterats med nya vindskivor, vatt- ochnockbrädor samt även en vattbräda mot timmerfasaden för att styra ut vattnet. Samtliga dessa är av furu.

Den rötskadade hängrännan ovanför farstubron har ersatts med en nytillverkad hängränna av trä med samma utformning, längd och placering som den tidigare. Den är uppsatt med bandjäm.

Figur 23. Vallstugans nordöstra gavel från öster med ny panel och nya knutlådor samt nytt spåntak på källarsvalen. Foto: Daniel Åkerman, Gamla Trähus 2021-04-26.

AVVIKELSER FRÅN BESLUT

Syllstocken under vägg F1 som enligt åtgärdsförslaget skulle bytas ut i sin helhet bedömdes vid närmare granskning inte behöva åtgärdas. Några skadade stockar och byggnadsdelar som inte fanns med i åtgärdsförslaget har upptäckts under arbetets gång och åtgärdas i enlighet med vad som ovan har beskrivits. Renoveringsarbetet har i övrigt följt det framtagna åtgärdsförslaget och därmed även länsstyrelsens bidragsbeslut utan några särskilda avvikelser.

Figur 24. Vallstugan från söder vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

ÖVRIGA ANTIKVARISKA IAKTTAGELSER

Vid demonteringen av golvet i den stora stugan påträffades rester av en mullbänkskonstruktion med torvfillning, vilken var uppskottad mot rummets ytterväggar. Golvåsarna var utförda av rundvirke och tätning var utförd med mossa. Detta rum har tidigare därtill även haft ett undergol. Mullbänkskonstruktionen eller undergolvet återskapades inte vid denna renovering, då byggnaden numer enbart används sommartid och en sådan konstruktion hade kunnat leda till nya rötskador på träkonstruktionen.

Vid arbetet med byggnadens fönster noterades att vallstugan tidigare har haft fönster av något större format.

ÅTERSTÅENDE VÄSENTLIGA SKADOR

Alla väsentliga kända skador som skulle ingå i denna renovering har åtgärdats. Som nämnts ovan kunde dock inte byggnaden lyftas fullt så mycket som annars hade varit önskvärt på grund av eldstadens placering.

ÖVRIGT

De utbytta stockarna och de nytillkomna trädelarna bör lämnas helt utan behandling för att kunna gråna naturligt och på så sätt ges förutsättningar att smälta in väl i miljön. Det enda undantaget från detta är hänggränsan som är tänkt att tjäras för att förlänga dess livslängd.

Figur 25. Vallstugan från väster vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-11-23.

Figur 26. Vallstugan från väster efter att det utbytta timret och virket fått gråna naturligt. Foto: Daniel Åkerman, Gamla Trähus 2021-04-26.

Figur 27. Timmerman Daniel Åkerman och fastighetsägaren Erik Nilsson vid slutbesiktningen. Foto: Daniel Olsson, Länsmuseum Gävleborg 2018-11-23.

KÄLLOR

Tryckta källor

Rehnström, Ann (1995) ”13. Degerkölsvallen” I: *Fäbodvallar i Ljusdals kommun. Del 3; Färila socken.*

Arkiv

Länsmuseum Gävleborg, Ärendearkiv, Ljusdals kommun, Färila socken, Degerköls fäbodvall

Informeranter

Nilsson, Erik. Fastighetsägare. Muntliga uppgifter under renoveringen.

Åkerman, Daniel. Timmerman. Gamla Trähus i Färila AB. Muntliga uppgifter under renoveringen.

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG, SÖDRA STRANDGATAN 20, 802 50 GÄVLE. WWW.LANSMUSEETGAVLEBORG.SE

